

Предплата
ПЛАТНА В ЧЕРНІВЦЯХ
випускіть:
на піль рік 5 зл.— кр.
"пів року" 2 " 50 "
"чверть року" 1 " 25 "
для заграниці 5 рублів або
12 франків

Поодинокі числа по 12 кр.
в книгарні Г. Пардінської
в Чернівцях, ринок ч. 10 і
в бюро газет Л. Горовіца,
у. Гомонія ч. 17.

БУКОВИНА.

Виходить що тижня в п'ятницю.

Редакція і Адміністрація „Буковини“ находит
ся в Чернівцях (улиця Пе-
тровича, ч. 2.), куда всі
дописи адресувати належить. — Бюро редакції
отворене щодня від 6.—8.
години вечором.

Оповіщення і прилоги
обчислюються по найде-
шевших цінах.

Ч. 24.

Чернівці, дні 12-го (лат. 24-го) червня 1892.

Рочник VIII.

Купчанківське, так зване право- славно-руське, а властиво руму- нізаторське віче.

ІІ.

Так одже доказали ми в понереднім числі, що властиво румунізатори скликали для своїх румунізаторських цілій се купчанківське віче, а доказали ми се на підставі слідуючих фактів:

Румунізатори сировадили якого аранжера для сего віча перворядного блітєра і дурильства Гр. Купчанка з Відня, заплатили ему, очевидно з румунізаторських фондів, всі кошти подорожні і прийшли его прилюдно на двірці в Лужанах навіть з парадою, а Гр. Купчанко зараз по своїм приїзді до Буковини конфірував по кілька годин денно з проводирями румунізаторської кліки: з митрополитом Морарем-Андрієвичем, з бр. Ник. Мустацою, з Янком Зотою, з Ст. Мікулом з Рогізної і з іншими виднішими румунізаторами.

Правдивість сих ноторично знаних фактів не поважать ся заперечити і румунізатори, і їх помічник Гр. Купчанко. А і даліше поведене румунізаторів в сїй справі доказує цілком ясно, що вони були мотором і душою сего віча.

Славно звістний румунізатор о. Дан з Лужан виплачує, розуміє ся не зі своїх, а румунізаторських фондів, власноручно завдаток до рук Е. Розенцвайга за салю музичного товариства, которую винимлено для сего віча. Такі румунізатори-панотці, такі залі противники всякої народної просвіти, такі залі противники всякого політично-національного розвою і постулу між руськими селянами, такі одже явні вороги руского народу, як: оо. Гомюка, Дан, Левескул, Воль-

чинський, Будурович, Нік'тович і другі, завзивають тепер офіційно по церквах з амвонів наших селян до громадної участі в сїм так званім „православно-руськім народнім“ вічу. Сї самі панотці-румузатори спроваджують до Черновець на се в не форшианами наших селян, а по дорозі честують мужиків майже при кождій корчмі го-ївкою, оплачуючи дотичні кошта безперечно не з власної мошенки, але існо з румунізаторських фондів. На вічевій соборній службі в тутешній катедральній церкві ведуть рей також панотці-румузатори, як: коцисторський совітник Reus і славно звістний воріг Русинів, б. предсідатель румунізаторського товариства „Concordia“, катедральний і псевдо-слов'янський проповідник о. „Пресорович“. Для Купчанківського, а властиво румунізаторського віча, одже для чисто політичної справи, стояла тепер катедральна церков на повні услуги, а для съвятковання тисячелітної памятки, 17. мая 1885, в честь св. православних апостолів: Кирила і Методія — не було місця в тій самій православній катедрі. Митрополит Морар-Андрієвич наказав тоді заперти сю церкву, заказав всікі відправи в честь тих св. православних апостолів, мовлячи, що се справа політична. У митрополита Морара-Андрієвича значить одже румунізаторське віче, значить навіть такий дурильство Гр. Купчанко більше, як св. православні апостоли Кирило і Методій.

Наведені тут правдиві факта мусять конечно кожного безстороннього чоловіка як найшвидіше переконати о сїй незбитій правді, що румунізатори були аранжерами і властивими господарями Купчанківського віча.

Щітаемо ся тепер, чи могло се віче, котре уряджували румунізатори, явні противники руского

народу, відповісти вимогам руского в сенаторного віча і пристигти для буковинської Руси пожаданий хосе? Ні! ніколи!

Вже в самім зароді сего віча лежала ворожа інтрига, ворожа злоба, вимірена на деморалізацію темних мас нашого добродушного і легковірного сельського народу.

Зворушти сї темні маси до бунту проти патріотичної рускої інтелігенції, проти тих природних, щиріх і совітливих съвідомих заступників і оборонців нашого люду, се була паразії властива задача сего румунізаторсько-купчанківського віча.

Не людска, а противно дика, ба навіть нікчемна така задача; негідна се робота людий, що наждають ся на провідників, на заступників свободного народу.

Поступовий дух часу 19-ого століття стремить до етичних, правдиво людських підстав для мирного суспільного пожиття народів; ми о сїм съвято переконані, що кождий совітний і съвітлив волоський патріот, бажаючи новного щастя для свого народу, не може удобрити підступи, нечестину, а для того і нелюдську роботу румунізаторів, бо вже ж щяким способом не дасть ся така робота погодити з правдивим патріотизмом.

Правдивий патріотизм може будувати пічасте свого народу тілько на етичних, правдиво людських підвалинах; правдивий патріотизм мусить для того засуджувати безвзглядно всяку підлу інтригу, а противно стреміти до мирних відносин з всіма сусідами і викорінювати всяку дику самолюбну пристрасть.

Самолюбна, пристрасна робота буковинських румунізаторів цілком без розуму; вона не придає для волоського народу ніякого хісна, а навіть не причинить ся до сповнення румунізаторських

раді-б других згладити з лиця землі? Не вже-ж самі лише інелюдські зъвірячі інстинкти мають мати силу в наших міжнародних зносинах? Ні! Та-ж старати ся згладити цілій народ з лиця землі, его знищити і знищити, се тепер не тілько цілковито марна праця, але також негідна, не-людска робота! Сусідам треба жити з собою по сусідски, по дружньому, по людски; треба, щоб між сусідами уложило ся пожите на твердих етичних основах, а на се треба, щоб одні другі пізнали, пізнали змагання і народні ідеали своїх сусідів, навчили ся шанувати і поважати їх съвітоці на рівні з своїми, а до того надають ся як раз такі народні съвіта, як отсе ми Русини при участі наших сусідів гостій нині обходимо. При таких народних празниках виявляється дух народний, виявляє ся народна сила, народна вдача, при таких нагодах можна народ найлекше розпізнати, заглянути ему немов в саму душу, в таких съвіточних хвилях легко з другим народом подружити ся, зратати ся.

З другого боку нам Русинам, коли в нас є великі та ясні съвіточі, годі крити ся з ними лиши в своїй хаті, а треба повеліти ся перед цілим съвітом, а що найперше, показати ся перед своїми сусідами, щоб і вони їх пізнали і навчили ся їх так само цінити і шанувати як своїх рідних, бо ті наші съвіточі промостили нашему народові стежку до серця наших сусідів, вони допоможуть нам з ними поєднати ся і зратати ся.

І справді маєм ми ким повелічати ся не тілько перед нашими сусідами, але і перед цілим съвітом. Всім нам добре звісно, що народ руський на Буковині, ба не тілько на Буковині, але скрізь, де він проживає, поставлений в найневідніші съспільні обставини, коротав ще до недавна включно як мужик своє незавидне жите, жите без просвітку, без висших людських змагань і цілій. Яка-ж величезна рішниця нині. Нині сей народ стойть поміж іншими культурними народами як не менш трудящий робітник і з свого боку докладає не одну цеголку до величезної всесвітньої будови культурної, до поступу і цивілізації цілої людськості. Що за величезь зворушив сей народ, що ще недавно мов величезна колода, прибита вже зліденим мохом, лежав безчуствено на розпушту велелюднім? Що за чародійна сила вдунула в него нове жите? Хто заставив его до культурної іриці і вказав ему високі людські ідеали?

— Се три великані духа і слова: Юрій Федъкович на Буковині, Маркіян Шашкевич в Галичині, а Тарас Шевченко на Україні і скрізь по цілій Русі розбудили те нове жите і своїм могутним словом в протягу короткого часу підняли 20-мільйоновий з наддатком народ руський із страшного занепаду до теперішнього хоч ще не величавого, то все-ж таки съвітлішого стану. Отсе ті великанські съвіточі, що зажегли божественну іскру в грудях великого руского народу; отсе ті можливі владці, що заставили его до культурної

ПРОМОВА

на вечерку в память Шевченка, Федъковича і Шашкевича, виголошена проф. дром Ст. Смалем-Стоцким.

Вельми Поважані Пані і Панове!

Прийміть, Ви, із уст моїх від руских товариств, що обходять сего дня величезне съвіто в память найліпших синів Русі: Тараса Шевченка, Маркіяна Шашкевича і Юрія Федъковича циро-сердечну подяку за те, що були ласкаві зібралися тут так численно і тим причинити ся до съвітlosti і величавості сего народного празнику; в імені сих товариств маю честь повітати Вас цирим словом: вітайте Гостеніки!

В перший се раз обходять се съвіто руских товариств не в самім лине кружку своїх членів, а прилюдно, не між самими Русинами, а так би сказати, принародно, при участі своїх сусідів інших народностей, і се надає нинішньому народу съвіто особлившого значіння. Доля злучила нас Русинів тісно з нашими сусідами, з іншими народностями в нашім краю і в інших краях, де проживають Русини, і з того витворили ся ріжні міжнародні стосунки. Не вже-ж ті міжнародні стосунки мусить бути доконечно такі, що одні

бажають, що вже-ж годі умному чоловікови навіть погадати, щоби в теперішніх свободніших часах в часах загального постулу, дав ся буковинський руський народ, що становить більшість мешканців нашого краю, зволоніти або змести з лиця сеї землі, чого власне бажають румунізатори.

Так само мусить кождий совітський волоскій патріот засудити безвзглядно яко підлу роботу, що румунізатори мішають ся до чисто домашніх справ руського народу, та стараються всіма силами підтримувати і визискувати для своїх самолюбів цілій роздор, який з причини нещасних обставин існує ще тепер в великій руській родині.

Чи Русини мішали ся коли до домашніх народних справ Волохів, до правил їх мови, до їх правописи? Чи наставали коли Русини на права волоского народу? Ні, сего не докажуть Русинам панове румунізатори.

А вже ж ніяким способом не дасть ся сего поняті, як можуть люди, що покінчили університетські науки, що мають претенсію, числити себе то інтелігенції, як можуть сї люди в 19-тім століттю, так якби в дніх середновічних часах, підносити конфесійну борбу і по магометанськи вивішувати зелену фану пророка, яко пропорція релігійного фанатизму, до народної борби.

Проч з унітами! — кричать румунізатори, кричать побожні православні панотці за таким самим диким голосом свого архієпископа; кричать так сї проповідники віри Христової, що так само, як уніти, повинні визнавати, шанувати і пропонувати правдиві християнські засади: правди і любови.

І що-ж пічинете, панове румунізатори, з тими двадцять-тисячами Русинів-унітів, що проживають на буковинській землі і працюють щиро для загального добра сего краю? Чи сї Русини-уніти не Русинами? Чи в їх жилах не пливє така сама руска кров? Чи в їх грудях не бе таке саме руске серце, як у Русинів православної віри? Чи Русини-уніти не мають ті самі потреби, як Русини православної віри?

Чи вам, панове румунізатори, не милі юні волоскі братя-уніти, що проживають в Угорщині? Чи сї Волохи-уніти не є правдивими Волохами?

Сором і ганьба, панове румунізатори, воювати таким оружієм безграниціної глупоти і безвідповідної підлости!

Навіть Мадяри, котрих гнет тяжко утикає ваш народ, не допустили ся ще сеї безграниціної підлости, щоби межи вашими братами в Угорщині сясти конфесійний роздор.

Русини-уніти становлять невідлучну частину 20-міліонового великого руського народу; а яко такі мають вони ті самі національні потреби, ті самі національні права і обов'язки, як і Русини православної віри. До синоду православної церкви, де рішують ся чисто церковні справи православної віри, не мають Русини-уніти приступу. Але боронити руський народ спільно з Русинами православної віри проти шовіністичних замахів православного архієпископа і его під-владного духовенства на національні права руського народу, до сего мають і Русини-уніти, яко Русини, не тільки повне право, але і святій обов'язок.

Чи Волохи-уніти не мали би права боронити волоскій народ проти замахів на волоску національність, коли би сї замахи виходили зі сторони православного архієпископа? Безперечно мали би до сего повне право.

Так одже тільки спільна румунізаторська і московська інтрига та злоба видумала на Буковині „православно-руське народне“ віче, а таке віче не могло ніяким способом відповісти вимогам руського всенародного віча, що мусить обніяти всіх Русинів без взгляду на віроісповідання, обніяти всії їх національні права і потреби, та вже з причини сего тенденційного обмеження доступу на се віче для Русинів, не могло Купчанківське віче принести для буковинської Руси відповідного хісна.

ДОПИСЬ.

З СЕЛА.

Що буде з нашим в'чем?

Довго, предовго спала наша Русь буковинська, як певнощою працею наших представителів і провідників довело ся до того, що народ зачав приходити до самопізнання, і буковинська Русь прийшла до такого усніху в короткім часі, якого рідко сподівали ся було. Тепер маємо ми вже і „Народний Дім“, аж 4-ох послів до краєвого сейму, а одного до ради державної, засновані читалні по села, газета „Буковина“ дає духовий покорм народові і слава Господу можемо в по-

рівнанню з минувими часами сказати, що ми далеко і дуже далеко зайшли. Подяка, велика подяка належить ся тим трудолюбивим мужам, котрі, виходячи з уряду, майже що днини о 6. год. у „Народнім Домі“ сходяться і робять, і розгадують, і видатків не щадять, і журить ся, як би ущасливити наш темний народ. Хиба той, що сумління не має, не схоже призвати тут їх щирість, того їх самопожертву. І хто ті люди, котрі так щоденно працюють? „Уніти“, „зайди“, пройдисьвіти“, „чужі елементи“ (глянь промову владики), на котрих ворогують, — а чому? Во вони, прийшовши з Галичини, (богато вже і у нас народило ся, а богато і православних родовитих Буковинців пристало до них) і принесли з собою з-відтам більше національного почуття, більше поступових ідей, не хотять спідти даремно, але пробуджують народ і ведуть его дорогою правди, дорогою просвіти, а не туманять его, як то давно діяло ся. Се не в смак було краєвим можновладцям, котрі були привичені краєм рідити, а Русинів уважали за рабів, зідних тілько до тяжкої роботи і до плачения податків, се не в смак було приклонникам роз'єднання нас партій, — та давай горлати, що унітами загрожене право віславіє, що вони хотять нас спильщити і пр. І скажіть мені „господинове“: хто тут винен, що ви всі відтягнули ся від наших руських товариств і самі нічого не ділаєте і ще і другим перешкоджуєте? Ви опускате своїх рідних братів і з'єднуете ся з Волохами, помимо того, що ся з добре вже пізнали, що вони руському народові це спріяють? Минає далі вже 10 літ, як ви провадите сепаратистичну, відребну політику, — і чого ви доробили ся? Що вам Волохи допомогли, коли вони народови такі щірі? Подайте факта! Тож вони ся тим тішать, що ми розділені в 2 табори, бо тим нас ослаблють, аби самих себе зміцнити після всіма зданою засади: „Divide et impera“. (поділи і тоді розкажу). Дійшовши так далеко честною і невтомною працею, признали наші трудолюбиві патріоти, щоби було вже на часі, скликати до Черновець руське народне віче, аби народ сконцентрувати і з его потребами міродації сфери обзнакою, і дійсно обвістити вони сей свій замір у газеті „Буковина“, що приготовляючи роботи до скликання віча вже розпочали ся. Заледво що зачали ся наші роз'єдиннелі, — гай приводять вони з Відня Григорія Купчанка за волоскі гропі, він приїзджає, каже ся съвітло витати на двірці свою родиною і волоскими панотцями, їздить по селях, цілює ся з народом і дякує за овацию, — а жандарми стоять, дивлять ся і посидають вісти, що приїхав руський піб президент красавий, котрій скликає віче. „Руска Рада“ задивляла ся на сю діяльність Купчанка і Волохів та „руських“ зовсім обективно і зголосила ся також брати участь в скликанні віча. Але не всі були одної гадки. Волохи думали собі так: спровадьмо Куп-

оказали сму людські ідеали; отсими ми нині величаем ся! І хто не приклонить голови перед величю силою духа нашої трійці, що в так короткім часі довершила справедливої чуда на нашім народі? — Хиба який виродок між своїми, або який самоплюб між чужими не віддасть їм праці належної часті за їх працю; бо не лише з народного, руського, але і з всесвітного, загально-людського становиска взявши, довершили вони величезного діла, коли привели великий руський народ до того, що став він попільч з іншими народами працювати щиро над своїм моральним здвигненем, коли притягнули его до людської культурної праці. Отсі іменно окрило славою імена наших геніїв. Праця їх се праця ідеїна, праця культури, і лише така праця тодіна поліпшило собі вічно тревалі сліди. А чиля праця виходить на добро цілого народу, на добро загалу і людства, тому належить ся честь не тільки від свого народу, але і від цілої людськості. Імена таких робітників є окрасою не лише свого народу, але і всієї людськості. Імя Фед'ковича, що перед нівніята роками яко скромний Гуцул проживав між нами в Чернівцях, знане у Поляків і Молдайлів, знане у Чехів і Сербів, знане такоже у Німців, не задля чого іншого, як лише за те, що він потрудив ся для людськості. Думками муза Тараса Шевченка любують ся не лише і далекі Французи та Англійці

на добре людськості.

От тому то годить ся съвіткувати пам'ять таких мужів як Шевченко, Фед'кович, Шашкевич, іринародно, при участі інших сусідніх народів; от тому то дуже се гарно, що наші сусіди взяли в нашім народнім празнику живу участь.

Нині надається ся всім добра спосібність на-глядно бачити силу могутного слова наших геніїв. Із трубою неокресаного мужніства підняв ся таки на наших очах чародійною силою їх слова руський народ; в млі ока найшлась ціпра, трудяща, на-тринотична інтелігенція, що веде сей народ до людскої мети, ідучи за голосом сих мужів; на запущеній ниві почалася справді культурна праця. Сей успіх руського народу мусить радувати коже щире людєве серце, така праця між руським народом мусить заняти кожного живого чоловіка; а приглянувшись ся її близше, кождий набере переконання про живучість руського народу, про чесність і чистість его змагань, котрі не звернені против нікого, а лише на те одно, щоб самому дивитися ся з запінаду, щоб підняти ся до образу божого, та ще і другим помочи на тій дорозі. Така чесна праця повинна пайти підпору і у других народів.

Самі-ж Русини споглядаючи на сей величезний успіх в народнім житю, повинні ще більше набрати віри у власні сили, повинні всії проняти ся на скрізь високими людськими ідеалами наших геніїв, а за їх проводом безлечно дійти до цілі, безчечно здвигнути величаву народну

святиню, бо підвалини, на котрих здигає ся так бистрим кроком культура будова руського народу, се тривкі і міцні етичні засади пра в ді і лю б в и, завіцяні нам нашими геніями. Правда у всім, суноти себе і супроти других; любов до всіх, не лише до себе, любов всеобщемлюща — се становить підставу нашого народного розвою, се русло, в котре справили жите руського народу віці его сині, се битий гостинець, котрим іде культурний розвій руського народу скорім кроком наперед. І ніхто не годен сего розвою спинити, бо він природний; не синяти его і ті, що замісьць обернуті всії свої сили на добро свого рідного народу, марно тратятъ їх на те, щоб заколотити природний розвій іншого народу, думаючи сим прислужити ся свому народови. Як служити свому рідному народови, як служити людськості, учать нас найлініше отсії мужі, що ми їх сего днів съвіткуємо пам'ять; і ми найкраще звеличимо їх, коли пронявши ся на скрізь їх високими ідеалами правди і любови, ширити мемо їх всюди, аби чим скоріше настав час:

Щоб брат з братом обніли ся

І проговорили

Слово тихої любови —

аби настав час, щоб всі подали собі щиро руки до мирної і спільноти праці для добра свого народу, для добра краю і держави, для добра щілої людськості.

чанка за наші десятки, підбуримо народ против унітів, — зайдуть ся на віче „тверді“ і „мягкі“, зачнуть ся сварити, — а може і бити, тай буде ціла комедія, правительство розвяже віче, тоді руска нація збламована на віки, а ми зможемо вість дати до Відня, що руский народ в Буковині ще політично недозрілий, що наш право-славний верх і будемо далі рядити краєм на добро цаше, а на упадок всіх прочих народів. „Тверда“ партія знову подумала собі так: Приведемо собі Кунчанку, він честолюбивий чоловік, покадимо ему овациями, але рівночасно і доказемо, що в Буковині наш верх, відберемо за помочию Волохів уціятам „Народний Дім“ і всі рускі товариства, повногонимо з-відтам всіх Стоцьких, Винницьких, Михальських, Ясеницьких, Союзанів і пр., та тоді будемо ся братати з Волохами. А правительство в конець, котре вже пізнає ся на фарбованых лисах, подумало собі так: край зворохоблений вже доволі послідними виборами до сойму та іншими приключениями, Кунчанко їздить по краю і враз з Волохами скликає віче, а до нас в гору не вказує ся; позвольмо віче, — то буде богато шуму і крику, зайдуть ся обидві партії, зачнуть ся сварити і кричати, — то гей на зле вийде рускому народові, — тому: не можна і — точка.

Тепер пізнаете, добрі люди, хто мав добрий, а хто злій замір при скликаню віча? Тепер зрозумілісъ вже, чому панотій волоці: Гомюка, Дан, (котрого его власний народ ненавидить, а він его) та Левескул, та Никитович, та Будурович, та навіть Чунтуляк з Сучави і пр. приїхали ї самі гроши давали і люді звозили, аби лиш віче відбуло ся? Чи задля того вони гроши давали, що такі щіпі рускому народові, чи може на те, аби ї з того вірнула ся сторична користь? Чому ми ся не мішаемо у волоці справи? А доки ми дамо ся опікувати від таких волоціх загорілів, і їх будемо слухати, як і до тепер, (чого вони і хотять), доси і ми нічого не досягнемо і будемо одні других їсти і гризти, а наші непрошені опікуни зіскають з того. Поки будемо заливати ся з того становиска, що віче скликася чи там тверда партія і будемо одні другим псувати, то останемо ся по заду, а чужі будуть з нас съміти ся, — ба нас постигне щілковитий упадок!

Я бим дав: „Рускій Раді“ добру руску раду, не дивити ся на интереси зложичливих людів, які скликати на осінь ще одноруске віче до Чернівець, а всім православним щирим Русинам радив би я, приїхати на то віче, але не з тою загорілостю, або з тим злим заміром, котрого Волохи так дуже собі бажають, то є, аби ми одні других викидали або з желанем: одні над другими в верх водити, бо під таким видом нічого не позижкаємо, — але зберім ся братя-Русини з одною думкою, з одним серцем, подаймо собі руки і обстанимояк мурза наші до тепер у посліджені прави, відречім ся волоції опіки, винішім ся в наші рускі товариства і підномагаймо їх морально і матеріально, складім гроши замість на приїзд Кунчанка з Відня на „Народний Дім“, аби на нім ще інtabульовані довги заплатити і тим способом забезпечити собі народну съвтию, — не ворогујмо на унітів, — бо то, що ми до тепер осягли, — маємо тілько ім впершій лінії завдячити, ділаймо по приміру нашого доброго батька-Цісаря: „з'единеними силами“, а тоді стане і в нас сила, і хто сильний, з тим числить ся, бо його потребують і дадуть нам наші давно нам належачі права і воскресні мати — Русь заплакана на Буковині!

Буковинська Русь мила
Вже раз схамени ся,
Най скріпити ся твої сила,
Незгоди зреши ся —
Ген під осінь всі зберім ся
Приготовмо ролю,
Щоб придбати рідній хаті
І правду і волю!

Православний.

Перегляд політичний.

В раді державній веде ся дальша нарада над проектом о промислі будівлянім, але головна робота веде ся тепер в комісіях, а особливо в комісії валютовій і бюджетовій.

Урядовий дневник оповіщає іменоване тих членів краєвої ради шкільної в Тиролі, котрі є делегатами правительства, і небавком вже уконституоване ради буде могло наступити. Звістно, що Тироль аж до послідної сесії соймової не хотів завести у себе австрійського закону шкільного і аж тепер удало ся міністрови просить бар. Гавчори спонукати соймову більшість до реорганізації школ на основі шкільного закону, принятого у всіх краях австрійської половини монархії. В тім напрямі наступить тепер найперше організація шкільної ради краєвої в Інсбруці. Німецькі дневники ліберальні дуже жалують ся з сеї причини, що на вісім кандидатів іменованих правительством лише двох принадлежить до ліберальної партії.

Німецькі национали в Стирі скликують вічедо Градца, на котрім мають ухвалити в отум недовірія міністрови Кінбургови, за концепції кабінету гр. Таффого для Словеніїв, а головно за іменоване радника Аврама, Словенця, референтом для справ словенських в міністерстві судівництва.

В угорськім парламенті хотять поставити внесене на відане чести Кошутові при нагоді їх 90-літніх уродин.

Італійська родина королівська від'їхала в пятницю з Риму до Монци. Година, коли королівський поїзд мав відійти, держала ся в тайні, щоби оминути всяких маніфестацій зі сторони народу. Але мимо того на улицях Риму зібралися численні маси народу і з одушевленем проціалися з королівською родиною. На зелінничім двірці явилися всі міністри, посли і ріжні депутати. До Верліна приїхав німецький амбасадор в Римі гр. Сольмс. До служби почетної при італійським королі визначені з німецьких достойників військових гр. Вальдерзе, генерала Більова і полковника Бессінга. Побут королівської родини в Нотгдамі мас тривати три або чотири дні.

Бувший канцлер німецький кн. Віスマрк приїхав в неділю до Відня на весіле свого сина Герберта з гр. Гойштіною. У Відні забавив Віスマрк через три дні, аж до вторка. Німецькі дневники і то не тілько національної закраски, але і ліберальні повітвали дуже сердечно приїзд Віスマрка до столиці австрійської держави.

Російське правительство а взгядно комітет міністрів одобрило в плян бар. Гірша і позволив на те, щоби з Росії в 25 літах виїмкувало 3,500,000 жілів. Товариство колоїдізаційне, котрого центральний комітет знаходить ся в Лондоні під проводом Гірша, дістало призначене, щоби в Петербурзі і в інших містах європейської Росії основувало місцеві комітети. Справа еміграції російських жілів переходить одже таким способом в житі.

З Букарешту доносять, що після вістій, які з'явилися послідними днями, князь Фердинанд, наслідник румунського престола, має невівом. виїхати до Петербурга, щоби зложити візиту цареві.

Орган сербської партії ради кальної „Днівни Лист“ в Білграді помістив статю писану в німецькім языці, в котрій підноситься енергічну претенсію до Босні і Герцеговини. Як всі народи, каже сей дневник, змагаються до свободи і з'єднання, так стремляться до сего також Серби, і для того після гадки органу сербської партії правительства і Босна не буде вічно зносити чужого правління під Австро-Угорською. За те болгарський дневник „Свобода“ в Софії виступив проти сербського правительства з закидом, що дотеперішня політика Сербії далека від того, щоби забезпечити яку небудь самостійність сему королівству. Нинішня Сербія се лиши жандарм Росії, і робить навіть таке, чого в Петербурзі від неї не жадають. Географічне положене Сербії спонукає її до мирних відносин з Австро-Угорщиною, а Росія проти — як се показує сама історія — нічого не може зробити в користь Сербії.

КОНЦЕРТ

В ПАМЯТЬ ШЕВЧЕНКА, ФЕДЬКОВИЧА і ШАШКЕВИЧА.

Повільним, але певним кроком поступає на перед національна самосвідомість буковинської Русі; помалу, а все таки взмагається і політична сила буковинських народовів; не скоро виправді, а все чим раз більше ширшає і моральна сила, що оживляє провідників буковинського народу, чим раз більший круг людей з'єднують собі тут ідеї переказані заповітом перворядних наших съвіточів. Відповідо до того чим раз більшого розголосу, чим раз красного блеску набирає і культ великих наших поетів. Недавно ще съвіткували ми їх пам'ять в тіснійшім кружку в читальні „Рускої Бесіди“. Торік виступили ми з съвітом чаших геніїв в готелю молдавському перед широкою громадою Русинів з цілої Буковини. Сего року понесла ся Шевченкова, Федъковичова та Шашкевичова слава голосним гомоном в великій сали товариства музичного перед пубlicoю своєю і чужою, та заставила всіх призадуматись над моральною силою руского народу, над глубиною ідей, якими проникнуті визначні твори нашої літератури, над живучостю нашої мови, та красою нашої пісні.

Хоть задля політичних подій що сего місяця розігралися в нашім краю, речиць концерту положено досить пізно, то вісти про цароднє се съвіто розходилися як шарко з уст до уст, а програма концерту будила живе заинтересоване. Особливо ж нетривало очікувано „Бояністів“, що торічним концертом заполонили серця черновецької публіки. В неділю вночі зібрали значний гурт академіків і других Русинів з послом Пігуляком на двірці зелінниці, щоби привітати славу „дванацятку“ — та на жаль, вона для непредвидених перепон приїхала аж на другий день рано. Уже проба, яку відбула „дванацятка“ при помочі п. др. Гжімальського, давала дейким любителям музики передсмак концерту. Настав вечер. Велика сала „товариства музичного“ стала заповнюватись. Не треба й говорити, що найбільше явилося Русинів, і то з Черновець і з провінції; деякі приїхали і з Галичини. З репрезентантів других народностей явилося значне число Поляків і Німців. З Волохів не було нікого. Характеристична ластіненція!....

На пішно пристроєну естраду, на котрій серед цвітів красував ся образ буковинського кобзаря Федъковича і Шевченка, виступив проф. др. Ст. Смаль-Стоцький. Настав поважний настрій. Прегарну, ядренисту промову, которую подаємо в новий основі на іншім місці, виголосив проф. Смаль-Стоцький з жаром і незвичайною, так скажати-б, артистичною прецизією.

Виступили на естраду „Бояністи“. З-під майстерських рук п. др. Гжімальського попілась чарівна фортепіанова інтродукція до Лисенкового „Гуса“. Сполучились з нею голоси „Бояністів“: Виразно, рівно почались слова:

„Кругом неправда і неволя
Народ замучений мовчить “....

Незвичайний артизм съпіваків так і прикував публіку; вона запирала дух, щоби вслушатись в дейкітні пляніссіма, щоби налюбоватись тою чудовою гармонійною мельодією, що плила мов з одної груді, мов з одних уст. Могуче Шевченкове слово зміцнене музикою і металічними голосами — навело глибокий сум на душі рускої публіки. „Розбійники людоїди правду побороли!“ съпівали „Бояністи“ далі.

Станула усім перед очі невідрадна доля нашого народу: політичний гнет.. розлад... темнота.. біднота—нужда... тисячні перепони на дорозі до поступу.. до країї долі.. чи ми їх коли поборемо?...

„Поборемо, поборемо!“ заспівали „Бояністи“, і енергічна сильна мельодія вплила відраду в серця слухачів.. навіяла на них веселіші думи...

„Іван Гус“, се найкраща перлина сего концерту, сею піснею здобули собі „Бояністи“ найбільшу славу.

Виступив п. Шиманський. Проніс ся сильний, мягкий, металічний голос. Уже першою строфою Шавлєрового „Сну“ з'єднав собі съпівак всеціло симпатію публіки. Кожда нова строфа пісні, ко-

трої слова виголошував він із прецизією декламатора, зміцнювала сесю симпатію так, що коли він скінчив, наступила формальна буря оплесків. Не менше прихильно прийняла публика Лисенкову пісню „Ой пушу я кониченька“.

Небавом заговорив устами п-и О. В. незабутній наш Шевченко. І став в уяві публики бідний чумак-наймит, що вертає з-за Лиману

З чужим добром безталаний
Чужі воли поганяє...

Почулася глибока скарга на долю, що така несправедлива для робочої сіроми... Задуму на-кликала туга дівчини за чумаком спротою, котрого не довелося її діжати....

Гучні довготриваючі оплески нагородили гарну декламаторку.

Поважний, сумовитий настрій публики під-держала і чудова тужлива „Зазуля“ Вербицького, котру відснівали „Бояністи“ вместо Нижанківського „З окружків“.

Велику пріємність знайшли любителі музики в майстерській грі проф. Шлітера. Скрипкове его сольо в супроводі артистичного акомпанімента фортеціну було одною з найгарніших точок програми.

І знов явився на естраді п. Шиманський, повітаний гучними оплесками. В його інтерпретації і відданії Лисенкової пісні „Ой чого ти почорнило“ так і дрожала туга Шевченка над побоєвицем п-д Верестечком. Під виливом чарівної мельодії, глибоких слів, звучного голосу, виразної декламації і чувства съпівака росло одушевлене публики, і заявилося кількаразовим викликавши симпатичного съпівака.

Задля недиспозиції п. Е. С. обняв декламацію п. Ол. Колесса і виголосив свій вірш п. з. „В пам'ять Осипа Фед'ковича“. Автор викликав перед очі публики величну стать буковинського кобзаря. Осип Фед'кович спішить в далекі гори на похорон сердечного приятеля-мужика; остатчими грішми запомогає его родину та з глибоким сумом несе хрест за его домовиною. Дивує ся громада, що за простим Гуцулом той пан-офіцер так банує... Затужив Осип за вірним другом: розпуха відбирає ему охоту до життя. Та думка про обовязки зглядом рідного народу не дає ему покинути душою:

Кому вридали си я? — Кому?
— А твій великий руский рід
Рапений у съвятых чунастах...
А твій убогий темний люд,
Що ледво на своїх карках
Неробів всіх тягар держить
Й визискуваний, задурений
Котить ся, гне ся та мовчить
Страшим мовчанем — чи для нього
Не варто поту каплю свого
І крихту силу ізронити?
Народе мій! Для тебе жити
Для тебе, рідна Буковино,
Трудитись буду без упину!...

Не дово вже довело ся ему трудитись для рідного краю... Помер великий поет-братолюбець, але живуть его ідеї... та присвічують нашому народові, поки над ним не зіде ясне сонце правдивого братолюбства...

Сама поезия дуже гарна була виголошена автором з глубоким і відчутним чутем, віддана з великим значем і силою виразу, що виявило нам в авторі також дуже виправного декламатора; та за те не щадила публика ознак щирого і правдивого признання.

Перед сею точкою відснівав ще „Боян“ Вахнянинову пісню „Наща жизнь“. Так сесю пісні, як і слідуючу Монюшкову п. з. „Козак“ відснівали „Бояністи“ з прецизією справдініх артистів, і закінчили свій виступ хорвацькою піснею „Nek Dusman vidi“, котра загально подобалась. Бурею оплесків прощала публика „Бояна“, що приступом здобув собі загальну симпатію. Найбільше однак відповідала загальному настрою Русинів і враженню, яке вони внесли із сего концерту пісня: „Живем, живем своїм житем“. Овіяні духом великих наших геніїв, переняті високими ідеями, любуючись голосною нашою мовою та чарівною піснею, з'єднені сим народним съвітом в одну велику родину, відчували всі Русини, що живуть вищим, кращим житем як повседнєвне, — що живуть яконарід. А жити

сего не годен нам уже ніхто відобрati ні грозьбою, ні страхом, ні мечем... Воно пливе вже нині глубоким могучим руслом мов той Дністер, котрого не здергти ні скала, ні гать, ні супротивний вал... Слова пісні окрілені гарним сънівом, наповнили душі слухачів надією на країну будущину, а енергічна кінцева строфа додавала всім сили до боротьби з всякими переношами, що стоять на дорозі постулу нашого народу.

„Гей съміло враз, хотій на нас
Донці, громи і бурі тяжкі в очі бути!
З нас кождий лиш борись терпи,
Не зломить нас, і не зігнуть:
Жите росте сред грозьб і смут....
Ми не дамось, нас більше тут!

По концерті працював дир. Гжімалі наших „Боянів“ сердечними словами, заявив їм велике признане і віщував нашому товариству красну будучість. Словами „Na zdar“ попрощали Русини щиро прихильного брата Чеха, котрій своюю артистичною грою богато причинився до величавості нашого народного свята.

По концерті зібралось значе число руских родин до самії „Готелю центрального“ на комерс.

Чергу промов розічав посол Шігуляк, котрій поетичними словами вказав на значене пісні і музики в життю народнім і закінчив свою промову тоастом в честь членів „Бояна“. Славна 12-ка „Боянів“ не давала ся просити, і сънівала мов соловії. Особливо подобалась Ніжанковського вязанка національних гимнів слов'янських; кождий гимн оплескували зібраці з одушевленем, котре дійшло до точки кульмінаційної, по відсніванню нашого гимну „Ще не вмерла Україна“. Сънівні переплітані були промовами. Послови Шігулякови відповів п. О. Венгринович, провідник „Дванадцятки“ і пів здорове всіх щирих Русинів, що трудяться для добра свого народу. Проф. Др. Ст. Смаль-Стоцький зазначив у своїй промові, що на концерті з'єднила усіх Русинів почесть для великих поетів, та їх ідей. Тут сполучили усіх звуки нашої пісні: Дай Боже, сказав бе-сідник, щоби так могли усі люди добро волі сполучитись до іранії для руского народу. Студ. фільос. Ол. Колесса і дніс заслуги Шевченка, Фед'ковича і Шашкевича для музичтва, заохочував усіх до іранії коло піднесення просвіти і добробіту нашого люду, та віїс тоаст на здорове мужиків. Сердечними короткими словами відповів ему селянин Семенюк із Суховерхова. Віддавши честь великим поетам подякував він усім тим людям з інтелігенції, що бажають добра простому всім визискуваному мужикові

В другій довшій промові вояснив п. Ол. Колесса становиско Шевченка зглядом жіночтва, представив змагання руского жіночтва до висшої просвіти та до виборення ширших прав горожанських і країнного становінска сусійського і віїс тоаст на зрост съвідомості, просвіти і патріотизму серед руского жіночтва. В додатку подякував бесідник п-и О. В. за участь в концерті.

Між тим симпатичний барітоніст п. Шиманський відснів ще на загальнє жадане кілька прегарних пісень. Тоді промовив ще раз п. Ол. Колесса і пів здорове таких Поляків як п. Шиманський, котрій любячи свою народність, шанує ідеї і змагання руского народу, та бере все участь в руских торжествах. Взаймне пошановане своїх прав ідеї, се дорога до країн взаємин Русинів з Поляками, і другими сусідами. Серед звуків пісень розійшлися гости домів, чуючись покрісленими на дусі, оживленими високими ідеями великих наших поетів, заохоченими до труду для добра руского народу, внесли в собою милі спомини з сегорічного народного свята, та заховали в живій пам'яті славного „Львівського Бояна“.

Дрібні вісти.

(Посол др. Волян) повернув з Відня до Черновець.

(Ректором університету черновецького) на рік школянний 1892/3 вибрано професора теольогії др. Омеляна Вояцького.

(Краєва шкільна рада) ухвалила на засіданні з дні 8. с. м. розширити 1-кл. школу в Іванківцах на 2-кл., а 1-кл. школу в Глібоці на 4-кл.; в справі же розширення 1-кл. школи на 2-кл., евентуально заложені шкільних експо-

зитур Селятинії мала повітова шкільна рада в Радівцях перевести дотичні пересправи з інтересованими сторонами. — Громадам в Іванківцах і Гнотештах обіцяно дати в своїм часі на будову школі безпроцентову пожичку з краєвого шкільного фонду. — Учителя Д. Павнела іменовано наuczitелеm у Валеві, учителя з Конятина Ів. Сенюка учителем в Давидівцях, а помічного учителя Сид. Томорука провізоричним підучителем при школі в Валеві. — Презентацію помічного учителя Вас. Сухоса яко молодшого учителя в 4-кл. школі при улиці двоєвій затверджено. — В кінці рішено виразити гр. пр. съвященникові Гласевичу в Веренчанії похвальне признання за его діяльність в хосен школи.

(Б. Фокій), бувши двірник в Ленківцах, явився в нашій редакції і просив нас спростувати вістку, яку ми про порядки громадські в Ленківцах подали в 19. ч. „Буковини“ остатілько, що він не калічів людій, що грошеві кари не забирають до власної кипені, а давав їх на церковні цілі, що в кінці даровані дідичем дерево не обернув на свій пожиток, а збудував в него два мости. — Ми з нашої сторони можем до сего лише примітити, що слідство, котре в тих справах веде ся, викаже правду.

(Огонь.) В Черногузах згоріла 14. с. м. хата тамошнього селянина Танаска Кордюка.

(Скажений пес) покусав в Глібоці двоє дітей. (Утопив ся) дні 19. с. м. в старих Мамаївцах 7-літній син селянина Марчука під час купелі в Пруті.

(Величезного сома) зловив тамтого тижня селянин в Пруті коло Новоселниці та привіз сюди возом. Біш був 3 метри за довгий, близько $\frac{3}{4}$ метра за грубий, а важив 2 сотнари.

Ціна збіжа.

В Чернівцях платили дні 24-го червня 1892-го р. за 100 кільограмів найлішої:

шкіни	9.—	9.25	зл.
жита	8.50	8.75	„
ячменю	6.—	6.25	„
вівса	6.50	6.75	„
ріпаку	—	—	„
конюшини	—	—	„
кукурудзи	5.25	5.30	„
ороху	7.—	8.—	„
оковити	15.50	15.75	„

ТОВАРИСТВО „ПРОСВІТА“

при зближаючих ся іспитах в школахъ народныхъ подає до вѣдомости Свѣтлыхъ Радъ Шкільнихъ, Вирѣподобныхъ свѧщеніківъ, катехітівъ, Высокоповажаныхъ учителѣвъ и родичѣвъ, що книжки накладу товариства, призволені кр. Радою школъюна преміи для учениківъ краснооправлені зъ позолочеными берегами, можна купити въ канцелярії товариства при улиці Вѣрменській ч. 27

по слідуючої цѣнѣ:

Добре роби, добре буде	17	кр.
Росказы про силы природы	20	„
Оповѣданія о житії св. Бориса и Глѣба	20	„
Повѣстки для дітей	27	„
Сестра	15	„
Байки	22	„
У пронастії дорога ховзка	28	„
Зоря	22	„
Історія Русі ч. I.	25	„
Історія Русі ч. II.	23	„
Історія Русі ч. III.	38	„
Паша, душа въ господарствѣ	35	„
Лень и коноплѣ	24	„
Рогата худоба	45	„
Про живоплоти и тѣси	20	„
Венямин Франклін	16	„
Пасівка	24	„
На досвѣткахъ	22	„
Жите св. великомученика и лѣкаря Пантелеймона	20	„
Дробна птиця господарска, а великий грошъ	20	„
Відкрити Америку	22	„
Звѣрія шкодні и пожиточні	42	„
Перекопіополе	18	„
Кириль и Методій	22	„
Середъ ледового моря	25	„
Молитвеникъ народный (въ звичайній оправѣ)	20	„

въ лучшой оправѣ:

- a) хребеть полотинний и золоченый хрестъ зъ переду 25 „
b) цѣла оправа полотинна, береги волочені и золоченій хрестъ зъ переду 35 „

Всякій замовлення висылають са скоро и точно.

З печати Г. Чоппа.</p